

Kinh tế Sài Gòn

Tạp chí của UBND TP. Hồ Chí Minh

www.thesaigontimes.vn

Năm thứ 35 ■ ISSN:0868-3344

Số 15-2025 (1.791) ■ 10-4-2025

Giá: 25.000 ĐỒNG

ỨNG XỬ VỚI “THUẾ ĐỐI ỨNG”

- BỨC TRANH TĂNG TRƯỞNG TÍN DỤNG CỦA CÁC NHÓM NGÀNH
- LÁT CẮT NGOẠI THƯƠNG VIỆT - MỸ

Ảnh: LÊ VŨ

và xây dựng. Trong khi CTG tập trung vào mảng thương mại bán lẻ, VCB đẩy mạnh dần vào mảng công nghiệp.

Ngược lại, các ngân hàng bán buôn có xu hướng đẩy mạnh tín dụng vào bất động sản nhưng cũng bắt đầu đa dạng hóa sang công nghiệp và thương mại bán lẻ. OCB ghi nhận mức tăng trưởng dư nợ bất động sản rất cao (61,5%), trong khi MSB và HDB lại tập trung vào khu vực công nghiệp. Tuy nhiên, tín dụng nông nghiệp của nhóm này giảm mạnh, đặc biệt là HDB và MSB với mức sụt giảm tới hơn 70%. Trái ngược với xu hướng này, TCB lại có mức tăng trưởng tín dụng tốt ở lĩnh vực nông - lâm - thủy sản, phản ánh chiến lược mở rộng thông qua đa dạng hóa rủi ro danh mục cho vay.

Nhóm ngân hàng bán lẻ cho thấy sự phân hóa sâu hơn, với mức tăng trưởng tín dụng rất cao trong các ngành phổ biến như bất động sản - xây dựng, công nghiệp và thương mại bán lẻ, trong khi mảng tín dụng tiêu dùng tăng trưởng chậm dù vẫn chiếm tỷ trọng lớn. VIB là minh chứng rõ nét khi tín dụng bất động sản tăng 150,5% và thương mại bán lẻ tăng 142,5%, nhưng tín dụng tiêu dùng - dù chiếm hơn 70% danh mục - chỉ tăng trưởng 5,4%. Xu hướng tương tự cũng diễn ra ở ACB và STB. Điều này cũng là một nguyên nhân chính khiến cho biên lãi ròng (NIM) của nhóm ngân hàng này tiếp tục sụt giảm mạnh trong năm 2024.

Nhiều ngân hàng thuộc nhóm khác có chiến lược tập trung mạnh vào một số ngành thay vì phân bổ đồng đều như nhóm quốc doanh. Một số ngân hàng đẩy mạnh tín dụng vào thương mại bán lẻ để gia tăng thị phần, trong khi một số khác ưu tiên nông nghiệp hoặc công nghiệp. Đáng chú ý, SGB đạt mức tăng trưởng tín dụng ấn tượng 44% trong lĩnh vực thương mại bán lẻ. ABB và KLB tập trung vào công nghiệp, còn NVB có tốc độ tăng trưởng cao nhất trong lĩnh vực nông nghiệp.

Nhìn chung, các ngành thương mại và sự phục hồi của bất động sản giúp tín dụng toàn ngành đạt được kết quả tăng trưởng tích cực trong năm. Dòng chảy tín dụng phản ánh không chỉ nhu cầu vốn của nền kinh tế mà còn cho thấy sự linh hoạt trong chiến lược của từng nhóm ngân hàng và từng ngân hàng. Việc phân tích sâu hơn cơ cấu tín dụng giúp làm rõ cách các ngân hàng điều chỉnh danh mục cho vay trước bối cảnh chiến lược phát triển bán lẻ và bán buôn ngày càng có nhiều sự giao thoa chứ không phân hóa rõ nét như giai đoạn trước.

(*) CFA
(**) HUB

TRẦN HỮU TIẾN - LÊ THÀNH TÂM (*)

Chủ sở hữu hưởng lợi - khái niệm lạ mà quen

Khái niệm “chủ sở hữu hưởng lợi” (*beneficial owner*) xuất hiện trong pháp luật Anh - Mỹ, ban đầu liên quan đến quản lý tài sản ủy thác (*trust*), nhằm phân biệt với ông chủ về pháp lý (*legal owner*). Nói ngắn gọn, ông chủ pháp lý chỉ là người đứng tên tài sản, còn ông chủ hưởng lợi mới là chủ đích thực và người thực sự kiểm soát tài sản đó. Tài sản ở đây có thể là tài sản thông thường, một công ty, một quỹ tài chính... Những thỏa thuận giữa ông chủ pháp lý và ông chủ hưởng lợi là những thỏa thuận riêng mà chỉ có hai bên mới biết.

Chủ sở hữu hưởng lợi nghe có vẻ lạ nhưng thực chất vẫn tồn tại ở Việt Nam, thông qua hình thức đầu tư “núp bóng” hay “đứng tên giùm”. Cấu trúc này phủ lên tài sản đó một lớp vỏ pháp lý mờ ảo, thiếu minh bạch, ít nhất từ góc nhìn của công chúng.

Đây cũng là một trong những nguyên nhân mà Lực lượng Đặc nhiệm tài chính quốc tế (FATF) đưa ra khuyến nghị về phòng, chống rửa tiền (AML) và tài trợ khủng bố (CFT), yêu cầu các quốc gia xác định “chủ sở hữu hưởng lợi” để ngăn chặn việc sử dụng pháp nhân che giấu hoạt động bất hợp pháp.

Chủ sở hữu hưởng lợi đã được giới thiệu trong Luật Phòng, chống rửa tiền 2022 nhưng cái mới ở đây là khái niệm này sẽ được đưa vào Luật Doanh nghiệp.

Theo dự thảo Luật Doanh nghiệp (sửa đổi), chủ sở hữu hưởng lợi của doanh nghiệp có tư cách pháp nhân là các cá nhân: (i) thực tế nắm giữ trực tiếp hoặc gián tiếp sở hữu từ 25% vốn điều lệ trở lên của doanh nghiệp; hoặc (ii) trực tiếp hoặc gián tiếp được hưởng hơn 25% cổ tức hoặc lợi nhuận của doanh nghiệp; hoặc (iii) cá nhân cuối cùng có quyền chi phối hoạt động doanh nghiệp.

Công khai chủ sở hữu hưởng lợi - doanh nghiệp đã sẵn sàng minh bạch hóa?

Việc đưa chủ sở hữu hưởng lợi vào Luật Doanh nghiệp trở nên cần thiết để đáp ứng tiêu chuẩn quốc tế, giúp minh bạch hóa cấu trúc sở hữu, ngăn ngừa rửa tiền, trốn thuế và tăng niềm tin từ nhà đầu tư quốc tế. Việc luật hóa này sẽ tạo ra những ảnh hưởng đáng kể đến doanh nghiệp tại Việt Nam.

Dự thảo Luật Doanh nghiệp (sửa đổi) cũng đưa ra nhiều yêu cầu tuân thủ đối với doanh nghiệp, chủ yếu là nghĩa vụ công khai thông tin liên quan đến chủ sở hữu hưởng lợi cho cơ quan có thẩm quyền và bên thứ ba.

Việc công khai thông tin về chủ sở hữu hưởng lợi,

“LỘ DIỆN” CHỦ SỞ HỮU HƯỞNG LỢI - DOANH NGHIỆP ĐÃ SẴN SÀNG MINH BẠCH?

Chủ sở hữu hưởng lợi nghe có vẻ lạ nhưng thực chất vẫn tồn tại ở Việt Nam, thông qua hình thức đầu tư “núp bóng” hay “đứng tên giùm”. Cấu trúc này phủ lên tài sản đó một lớp vỏ pháp lý mờ ảo, thiếu minh bạch, ít nhất từ góc nhìn của công chúng.

điều mà trước nay doanh nghiệp chưa từng phải làm, ngoài việc tăng thêm một thủ tục cần tuân thủ, còn làm bộc lộ các dàn xếp nội bộ, cơ cấu sở hữu, thỏa thuận thương mại - những bí mật mà doanh nghiệp không mong muốn phổ biến rộng rãi. Điều này sẽ tác động đến quản trị nội bộ cũng như quan hệ với bên ngoài, đặc biệt trong các ngành nhạy cảm như tài chính, bất động sản hay công nghệ.

Đối với doanh nghiệp có hệ thống quản trị nội bộ tốt và minh bạch, công khai thông tin chủ sở hữu hưởng lợi giúp doanh nghiệp quản lý tốt hơn các quan hệ nội bộ, tránh tình trạng lợi ích nhóm hay lạm dụng quyền kiểm soát. Điều này cũng giảm nguy cơ doanh nghiệp bị liên đới trong các vụ việc pháp lý liên quan đến rửa tiền hoặc

vi phạm pháp luật tài chính, vốn có thể gây thiệt hại lớn về uy tín và kinh tế.

Tuy nhiên, đối với những doanh nghiệp có cấu trúc vốn phức tạp, đặc biệt có những ông chủ “núp bóng”, minh bạch hóa sẽ là bài toán khó. Theo Quyết định 194/QĐ-TTg ngày 23-2-2024 của Thủ tướng Chính phủ về việc ban hành kế hoạch hành động quốc gia thực hiện cam kết của Chính phủ Việt Nam về phòng, chống rửa tiền, tài trợ khủng bố và tài trợ phổ biến vũ khí hủy diệt hàng loạt, việc hoàn thiện khung pháp lý về chủ sở hữu hưởng lợi và đưa vào Luật Doanh nghiệp phải được hoàn tất trước tháng 5-2025. Vấn đề là doanh nghiệp đã sẵn sàng để minh bạch chưa?

© Công ty Luật Global Vietnam Lawyers